

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia

Haineuve, Julien

Antverpiae, 1652

Sexto Die. De agendo, ad exemplum Christi inter homines versantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

SEXTVS DIES.

De Agendo, ad exemplum Christi inter homines versantis.

DECIMASEXTA VERITAS.

Considerationem id esse actionibus nostris, quod corpori est oculus.

Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quando tempus sit. Marci 13.

Lucerna corporis tui est oculus tuus, si oculus tuus fuerit simplex, nullo vitioso humore imbutus, totum corpus tuum lucidum erit, rectè in suis functionibus dirigetur.

LUC. II.

MEDITATIO

in hanc Decimam sextam veritatem.

I. PUNCTVM.

Declaratio eiusdem.

POSTQVAM asseruisset Sapiens, (a)
Omnibus mobilibus mobiliorem atque agiliorem

M 2

(a) Sap. 17.

liorem esse sapientiam, tria adfert, quæ ipsius actionibus sunt propria, quæque mirum in modum emicuerunt in vita & Conuersatione Christi Domini, sapientiæ scilicet increatae & incarnatae, & à quibus hodie discamus tres insignes defectus, quos plerumque agendo committimus, emendare. Tria illa sunt, primò, quod *Attingat à fine vsque ad finem*, considerando accuratè omnia, quò fines sibi propósitos assequatur. Secundò quod *fortiter* eò connitatur, adhibendo media finibus consequendis congrua & efficacia. Terriò, quod *disponat omnia suauiter*, fortitudinem suam & efficaciam insigni suauitate & mansuetudine temperando.

Vitia contraria, quæ nobis ad exemplum ex quibusdam Christi inter homines versantis actionibus, desumptum reformanda occurrunt, sunt hæc tria, ex quibus cætera dimanant: inconsideratio, ignauia, & impatientia.

Prima Christi actio, quæ meditata proponitur, est ipsius Baptismus, & secessus quadraginta dierum in deserto. Hinc discimus esse considerati, tantique facere considerationem, vt ex sententia decimæ sextæ Veritatis, fateamur illam id esse actionibus nostris, quod oculus est corpori.

Propone tibi imprimis ob oculos S. Ioannem concionantem in deserto, conflente Iordanorum multitudine, quos baptismo eluit

quos exhortatur ad poenitentiam & disponit ad recipiendum breui prodirum Messiam, cuius ille sit Vox, Præcursor, & Legatur.

Vide deinde, quomodo in tempore, quo Ioannes de illo loquitur, Christus accedat, seque illi cum cæteris offerat baptizandum: unde sanctus Præcursor captavit occasionem eum populo manifestandi; profitendi eum esse Messiam, Dominum, ac Redemptorem; primusque eo titulo defert illi honorem, demittendo se coram illo, & palam profi endo, se indignum, qui etiam (a) *procumbens soluat corrigiam calceamentorum eius*. Eodem tempore cælum discedit, & Spiritus sanctus columbæ similitudine in illum delabitur, & plebe ad hoc portentum attonita, auditur è cælo vox: (b) *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*.

Hæc in illius Baptismo contigere. Vbi notanda prima proprietas actionum tuarum, consideratio scilicet, quæ singulari quodam modo in hac Christi actione eluxit. Nihil in ea præceptum, nihil imprudenter, nihil temerè susceptum, ut solet in actionibus tuis vsuvenire, in quas ruis potius, quàm feraris, nulla rei agendæ circumspèctione: sed considerata sunt omnia, omnia dimensa & exacta. Expectat Iesus ætatem annorum tricenorum, antequam concionari, atque inter

M 3

homines

(a) Marc. I. (b) Matth. 3.

homines versari incipiat, quòd ea ætas maximè sit apta congruaque tali muneri. Expectat, donec suus Præcursor disposuerit animos illorum, quos suis sermonibus compellaturus est, & donec ille sibi conciliauerit eam apud populum auctoritatem, ut eius testimonio fides haberetur, id enim magis decebat, ut alterius indicio innotesceret, quàm ut suo manifestaretur, aut ipse ingereret. Incipit prius facere, quàm docere, dum baptismo eluitur, dum se peccatoris instar humiliat, quia hinc nobis semper exordiendum est, & quia meliùs hanc lectionem exemplo, quàm alia quavis oratione erat inculcaturus. At quia maximè refert, ad actiones nostras bene obsequendas, ut fiant in spiritu, & ex gratiæ potentius vi, quàm propensione naturæ, voluit se illicò dare in preces, (a) & excipere Spiritum sanctum, licet eo plenus esset, ut disceremus eundem inuocare, & eius exemplum nos humiliare, tunc enim cælum aperierunt suosque fauores & dona liberaliter nobis affunder.

Porro si consideratio facit, ut non sumus præcipientes, neque naturæ impetibus abripiamur, eadem quoque docet, nos non lentos & pigros esse debere, quando ad aliquid agendum mouemur, impellimurque à Spiritu sancto. Hinc Christus cum

(a) Luc. 3.

eodem momento sentiret sese impelli, vt in desertum se reciperet, ibique transigeret, prius quadraginta dies in ieiunio, in solitudine, & in precibus, quam cum hominibus loqueretur, duci se paritur, eò abire, illicque tanto tempore omnis cibi & potus expers, commoratur.

Sed cui bono hoc desertum, hæc solitudo, hoc silentium? quid tantisper agebat? quid cogitabat? ah anime mi, magno etiam hæc documento sunt, vt res actionesque nostras consideratè aggrediamur. Opus sanè non erat vt Iesus, cum esset ipsa sapientia, otio & locis ad meditando, considerandumque opportunis vteretur, nam momento perspiciebat vniuersa, nihil illi latere poterat: sed quia actiones ipsius, nobis seruire debebant loco instructionum, & quia agendi exemplar effungebat, quod inspiceremus, imitaremurque, abdit se in hanc solitudinem, quasi agitaturus animo atque circumspicendus, quid operis sibi incumberet versanti inter homines; quasi prospecturus casus omnes, qui accidere poterant. vt paratum illis adferret animum; quasi necessariæ sibi forent hæc considerationes, ne incauto aliquid eueniret, aut vt nihil officij sui prætermitteret; at minime opus illi erat istis, prouidentijs; Nos, nos in hanc solitudinem euocabat, nos instruebat suo silentio: nostrum est, ita prius recedere, quam rem aliquam momenti alicuius

alicuius aggrediamur, vel ut serid suscipiamus negotium salutis nostræ, ut discamus incumbere actionibus nostris, tam maturo consilio, tam deliberato, consideratoque nulla nos vnquam capiat rerum actarum poenitentia, quippe nullum aggredientes negotium, nisi adhibitâ eâ, quam res exigit, consideratione.

In hunc finem quotannis secedimus in hæc Exercitia, ut illa cogitemus, quæ totius anni curriculo rectè transigendo sufficiant; Ad hoc singulis mensibus deligimus diem, singulis septimanis tempus matutinum, & diebus singulis horam vnâ, ut per istud otium, præterita, præsentia, & futura, commodè aduertere possimus animum, eoque pacto sic corrigamus, sic prospiciamus, sic deliberemus de euentibus, qui possunt occurrere, quantum fieri licet, nihil accidat, quod non sit prouisum, & cui excipiendo non sit paratum, obfirmatumque pectus.

Ex hoc denique sapientiæ prudentiæque in Christo IESV elucetis exemplis discimus, in ipsa quoque actione, tam collectum præsentemque habere animum, ut aduertat ad omnes illius circumstantias, ad locum, tempus, personas, media, & præcipuè ad Finem, ut nullis alijs ad agendum consilijs feramus, quàm quæ à Gratia & à Spiritu Christi suam opem conferentis, spectantur.

tur, cum enim ille nunquam non aliquem ob finem operetur, excellentissimus censendus est, quem ille intendit. Hunc vsum considerationis testamento reliquit David filio suo (a) Salomoni, nihil æquè in extremis illi commendans, quàm vt in omnibus suis actionibus esset circumspectus. In eo mortalium sapientissimus Salomon sapientiæ decora collocat, (b) vt intelligat quis viam suam (c) & rebus agendis attendat. Hęc est discretio, quam aiebat Antonius oculum & lucernam corporis in Euangelio nuncupari. Hoc denique est argumentum præclarissimorum quinque librorum, quos D. Bernardus Eugenio Papæ composuit, vt hinc peritiam sui regendi consecutus, tantò feliciùs totam Ecclesiam administraret.

O Iesu, quantum tibi debeo, & ob tempus illud, quod considerandæ tuæ vitæ, quam aggrediebaris, insumpsisti, & ob hoc otium, quod mihi modò concedis, vbi discote non alia de causa secessisse in desertum, quàm vt nos doceres, quanti referat in omnibus negotijs nostris vti consideratione, tum ad ea rectè inchoanda, tum prosequenda, tum denique exitu felici concludenda. Adijce, si placet, hunc prioribus cumulum

M 5

lum

(a) 3. Reg. 12.

(b) Proverb. 14.

(c) Apud Cass. Coll. 2. cap. 2.

lum fauoris, vt modò sic agnoscam culpas meas in hac materia commissas, vt præterita expiem, & futuris prospiciam.

II. P V N C T V M.

Aduersio in vitam præteritam, & statum presentem.

TRia vitia huic considerationi aduersantur, quæ in vita antea acta, & naturæ tuæ genio debes agnoscere, vt ijs prouideas. Primum est Præcipitatio quæ te ad loquendum, ad agendum, ad familiaritatem cum hominibus ineundam, ad studia vel ad alias occupationes, (a) subito potiùs naturæ impetu, quàm ratione vel delectu impellit; vnde fit, vt tota actio ab hoc solius naturæ impetu procedens, euadat omninò naturalis & humana, neque quidquam spirituale sapiat aut diuinum, quæ multorum & prægrandium origo est vitiorum. Detestare, & desle hanc miseriam.

Alterum vitium est leuitas quædam & inconstantia animi facilè euagantis, digredientisque ab attentione, quàm ad opus, (b)

(a) *Vbi non est scientia anime, non est bonum: & qui festinus est pedibus, offendit. Prou. 19.*

(b) *Dissipantur cogitationes vbi non est consilium. Prou. 25.*

quod præmanibus est, adferre oporteret, ut illud perfectissimo, quo occurrit, & quo secundum gratiam, ipsiusque operis dignitatem, fieri modo potest, absoluitur. Hinc oriuntur immoderati gestus corporis, imperfectiones actionum, otiosæ cogitationes, sermones abs re alieni, temporis mala inutilisve collocatio, visitationes & congressus sine ullo fructu, studia malè ordinata, orationes & pietatis exercitia sine gustu reuerentiaque. Vide quænam ex hisce vitijs tibi familiaria sint.

Tertium est, quòd peracto opere & per diem non colligatur animus, neque se, suasque actiones excutiat, sed imperu naturæ, veluti torrente aliquo se sinat abripi; ex quo fit, ut admittis mille culpis, ne vnica quidem agnoscatur. nam praua consuetudo sic pro libidine & naturæ arbitrio viuendi, non patitur ut mens & conscientia aduertat fieri malè, vbi grauioris peccati nota non apparet, quin etiam de eo admoniti, sese à consuetudine & suo agendi modo excusant, quasi idonea esset, quæ à vitijs sumitur, excusatio. (a) Magnum ergo vitium esse oportet inconsiderationem, quæ cæterorum aufert notitiam vitiorum.

M 6

III. PVN-

(a) Vide Greg. 25. Mor. 6.

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

QVandoquidem (a) D. Bernardus præ cæteris fusiùs, distinctiusque hanc materiam scribendo excoluerit, ex tribus illius documentis efforma propositorum tuorum rationes. Primum est, vt, ad rectè agendum, tanti facias cõsiderationem, quanti rem ullam aliam, quòd ipsa, eo testante, medium sit vniuersalissimum ad applicandas omnes partes, (*quas, inquit, benigna quadam præsumptione suas facit, præagendo quodammodo*) perficiendis actionibus nostris requisitas; vnde consideratione deficiente, cætera deficiunt omnia. Oculus morum est, tam necessarius, vt inter agendum non delinquamus, quàm est oculus corpori, vt inter gradiendum, non prolabatur.

Secundum documentum est, vt applicemus hanc considerationem moderandis nostris affectibus, aut si iam moderati sunt, vt hanc ipsam moderationem nostris actionibus adhibeamus. Ratio est, quia si actionem aliquam aggrediamur temerè, & nulla præmissa consideratione, res, circa quam actio versatur, illico naturam stimulat aliquo capiendæ voluptatis, vel emolumentis, vel glo-

(b) 1. de Confid. c. 7.

gloriæ vanæ desiderio, natura verò hoc affectu labefactata, totam quoque actionem corrumpet, vti nimis quàm sæpe experimur: Adcoque vt non corrumpatur actio, labes ab actibus remouenda est, quod fit per considerationem, qua menti obijcimus ea, quæ aliàs animū à rerum mundanarum affectu abstraxerunt, docueruntque abstinere motionibus, quas res sensibus subiectæ solent excitare. Id igitur omnino faciendum est, vel vt naturæ impetus anteuertatur, vel si ille nos occupauerit, vt ad normam quam nobis præfiximus omnia ex gratia, & spiritu agendi, illum componamus.

Tertium & postremum documentum complectitur exteriora omnia, compositionem corporis, morum, occupationum, aliorumque ad nos spectantium, vt omnia exacta, recteque digesta sint, vt nihil non honestum, non decorum, in tota nostra viuendi ratione appareat; vt nihil abundet, nihil desit; vt nulla sit rerum agendarum ignorantia, nullus neglectus; vt nihil confusum sit indigestumque; vt cuncta sint debito loco, debito fiant tempore, ordo denique in omnibus seruetur; vt quod per diem agendum est, manè præuideatur; vt inter agendum cogitetur, quid præuisum sit, & vesper vel statim ab opere videatur, an vti par erat, satis attentus fuerit animus; proponantur aduersa, quæ possunt accidere, vt cum acciderint non ita feriant

riant vt de mentis equitate tranquillitate que
aliquid decedat, quin potius Prudentia luc-
currat Fortitudini, vt Fortitudo Prudentiam
conseruet.

O Deus, vtinam tam procliue mihi effe-
datis occasionibus agere, quam facile est, in
oratione, quomodò agendum sit, cogitare
sed tota difficultas in viu executione que con-
sistit. Fili mi, si rectè consideras in oratione
quomodo sit agendum, etiam discas quo pa-
cto superanda sit illa difficultas, quam in
executione perhorrescis: & accomodatissi-
mum eius superandæ medium est, meminisse
illius considerationis, quam in oratione con-
cepisti, vt excitates te ad tuarum omnium
actionum perfectionem, nequidquam obui-
tentibus omnibus difficultatibus, quæ occur-
rent: si enim orationis tempore verum est, te
quidquid agis, perfectè agere debere, verum
etiam censebitur tum, cum erit agendum: &
si natura aliunde commota, non aduertet
inter agendum hanc veritatem, aperiet confi-
deratio mentis oculos, facemque prælucebit,
vt eam tam actionis, quam orationis tempo-
re animaduertat.

COMPENDIVM MEDITATIONIS
in decimam sextam veritatem.

I. P V N C T V M.

Declaratio eiusdem.

Q Vando sapiens de sapientia locutus, aiebat illam agere consideratè, fortiter, & suaviter, loquebatur sanè de sapientia increata atque incarnata Iesu Christo, proferebatq; tres præclarissimas dotes, quibus ille suas omnes actiones reddebat perfectissimas, & quarum exemplo nos artem agendi disceremus, seclusis tribus vitijs nimium nobis familiaribus, inconsideratione, ignavia, atque impatientia. Prima, quæ est consideratio, discitur ex eius Baptismo & secessu in desertum. in Baptismo, vt percurras minutissimè singula, nihil tamen reperies non exactum, digestumque tanta sapientia & consideratione, vt sola hæc actio sufficere videatur, ad circumspersionem nobis inculcandam, siue enim expectet annum ætatis tricesimum ad inchoandum diuini verbi præconium; siue tantisper moretur, donec Præcursor ipsius auditorum suorum animos, ad illum excipiendum disponat; siue curet se, more aliorum, aquis elui; siue se deinde det in preces, ad recipiendum spiritum sanctum columbæ similitudine descen-

descendentem; tam aptè disposita sunt vniuersa, vt facilè appareat non aliunde, quàm à consideratione sic disponi potuisse.

Et vt adhuc manifestiùs demonstraret, se nihil aggredi, non diu præmeditatum, & bene perpensum, priùs in desertum secedit, quàm ineat prædicandi & cum hominibus conuersandi officium, ibique quadraginta diebus, toridemque noctibus commoratur, intentus rebus postea dicendis, agendisque, non alio ceterè consilio, quàm vt videremus, an non oporteat nos, qui naturâ tam sumus imprudentes, adhibere curam & studium, ne quid inconsideratè temereque aggrediamur, cum ille, qui minimè secessu considerationibusque indigebat, vt agenda prospiceret, ijs nihilominus, quasi vsui sibi forent, voluerit vacare? si consideratio idem præstet actionibus nostris officium, quod oculus corpori, quid ab illis sperare aliud possumus, quàm lapsus, & imperfectiones, nisi oculus ille mentis apertus sit, & illustratus? O sapientia æterna, cuius beneficio in hanc solitudinem abductus sum, vt deinceps mihi agenda prospiciam, fac, queso, vt agnoscam, quæ sint partes debiti officii mei: nam, ô Deus, non tam solitudo docet, quæ tibi sint accepta, quàm tua, quæ in hac solitudine confertur, sapientia,

II. P V N C T V M.

Aduersio ad vitam præteritam, præsentemque.

SI te noueris, agnosces tria vitia, quæ plerumque admisisti, in initio, in progressu, & in fine tuarum actionum.

In initio, nimium fuisti præceps, impetu potius, quam electione, potius naturæ genio, quam ductu rationis & gratiæ, opus aggressus es. Nonne ita est?

In progressu, auocas alio animum ab attentione, quæ ad opus perfectè exequendum est necessaria, & nullibi minus es, quam ubi maximè te esse oporteret: & aliud quiduis agis potius, quam quod agis. quid censes?

In fine, opus relinquis imperfectum, quoties non colligis te, neque examinas, qua ratione paractum à te fit, fieri enim non potest, quin multi defectus interuenerint, quos ista reuisio & examen emendaret, quo pacto scriptarum litterarum errores, relegendo corriguntur. Nihil hic est, in quo te reum agnoscas?

Porro tria hæc vitia non sunt nisi fontes & scaturigines plurimorum aliorum quæ inde promanarunt, quæque si agnoscis
deffere

deslere te decet; si verò non agnoscis, tantò magis desle neglectum considerationis, qui tibi nunc aufert notitiam tot aliorum defectuum in actionibus tuis commissorum.

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

S Bernardus, qui hac de re præclare scripsit, tria tradit documenta, ex quibus propositum tuum efformabis.

Primum est, vt tanti facias vsu considerationis, quasi tota actionum tuarum perfectio ab hoc vsu dependeret. Oculus est, pariter & lumen, vide, quid corpori sit oculus, quid sol mundo.

Secundum, & grauissimum, vt ad componendas rectè actiones, prius componas affectus tuos, hi enim à re obiecta corrupti, facile corrumpunt actionem, nisi à consideratione veritatum præseruetur. Da operam, vt hoc documentum rectè capias, maxime enim necessarium est, & vbi ceperis, statue eò uti, in occasionibus periculosis, in quibus affectus facile peruertuntur.

Tertium spectat exteriora, vt nihil negligatur, quod attinet ad perfectionem muneris tui tuarum occupationum, tuæ conuersationis, tuorum morum, in sermone, in incessu, & reliquis, quin tantam illis adhibeas considerationem

rationem, quantam rei dignitas requirit; cauendo quod nimium, ne exteriora illa affectata & studio composita videantur, & quod parum est, ne quid appareat neglectum confusumque, vbique primas teneat ordo & moderatio, ordini leges consideratio præscribat; leges verò illæ non minus exactè obseruentur in actionibus, quàm consideratæ, & pro veris habitæ sunt in meditatione; nam æternæ veritates semper veræ sunt, seu agas seu mediteris; & si alias aliæ tibi videantur, vitio tuo fit, qui aliàs alius es, neque tibi constans, Quare si vis vt eadem, eadem semper specie, tibi occurrant, vt tu idem sis, tibi que semper similis, allabora.

DECI-

DECIMASEPTIMA VERITAS.

Ad Fortitudinem spectare, id exequi, quod
agendum esse dicitur consideratio; eamque
Fortitudinem nobis à Christo conferri.

*Præceptor, per totam noctem laboran-
tes nihil cepimus, in verbo autem
tuo laxabo rete. Et cum hoc fecis-
sent, conclaferunt piscium multitu-
dinem copiosam, rumpebatur autem
rete eorum, & annuerunt socijs, ut
venirent & adiuuarent eos. Et
quæ sequuntur de vocatione
Apostolorum. Luc. 5. cap. &
Matth. 4.*

MEDITATIO

in decimam septimam veritatem.

I. PUNCTVM.

Declaratio eiusdem.

Secunda agendi proprietas, quam in sa-
pientia notauimus, quamque debemus in
Christo obseruare, ut illum in nostris actio-
nibus

nib
qua
eor
da.
sine
nau
sem
dien
qua
nibu
hæc
post
à ver
illa
tio, &
tuari
Pe
ra di
stræ
tran
rum,
ditur
quib
prom
leæ, s
euoc
done
stra p
desig
peran
(a) Ma

nibus imitemur, est Fortitudo & vis animi, quæ nos excitat ad integram executionem eorum, quæ consideratio dictauit esse faciendâ. Anima est, & vita actionis illa fortitudo, sine qua, quidquid suscipitur, languet ab ignauo quodam torpore naturæ, vel opus semper differentis, vel inchoatum fastidientis, priusque transilientis ad aliud, quàm quod præ manibus est numeris omnibus absoluitur. Aptissimè ad rem facit hæc decima septima veritas & vocatio Apostolorum, ut inde duo illa discamus, quæ à veritate proponuntur, & Fortitudinis esse, illa exequi, quæ agenda esse dictat consideratio, & fortitudinem illam nos à Christo mutuari.

Postquam Christus Dominus quadraginta dies in deserti solitudine, considerando nostræ salutis negotio, quod aggrediebatur, transegisset, confestim ad executionem eorum, quæ censuerat agenda, se accingit. Oritur à vocatione (a) quorundam hominum, quibus uti vult ad conuersionem cæterorum promouendam; videt piscantes in mari Galileæ, seque verbo illis manifestans, illos ad se euocat, non tamen omninò avocat à piscatu, donec alias reuisens, cum totam noctem frustra piscando consumpsissent (b) iubet illos designato quodam loco laxare retia; obtemperant illi, & primo retis proiectu, tanta piscium

(a) Matth. 4. (b) Luc. 5.

scium vis capta est, vt nec rete sustinere, nec adducere illi possent, nisi viribus aliunde emendicatis; fuitque tam prospera cumularaque piscatio, vt duæ naues implerentur, tanto onere, vt vtraque adiret periculum submersionis, hoc viso Petrus, qui prodigiosum tam copiosæ piscationis iactum fecerat, prorsus alium se sensit, obfirmatumque deserere omnia, vt se integrè illi consignaret, cuius vim & potentiam experiebatur, & illicò instituti sui socios habuit cæteros Apostolos, qui relictis parentibus & fortunis omnibus se quoque Christo tradidère.

Vides, vt Christus non cunctetur exequi, quod animo designauit? vides, vt statim operi se accingat, opereturque tanta fortitudine & potentia, vt cogat ad obsequium suum res sensus expertes, & homines, qui ad primos illius nutus, illicò parent euocanti? O vim & potentiam Seruatoris! sic primo congressu, paucisque verbulis ad se pertrahere homines, & homines addictos arti suæ, suisque commodis; quo ex genere nominatim erat Matthæus, quem paulò post citauit, qui pari ramentum promptitudine statim deseruit vniuersa, qua cæteri cymbas & retia, quæ totæ erant illorum facultates.

Verùm cur ad conuersionem aliorum, deligit hoc vile & illiteratum hominum genus? nempe ad vim & fortitudinem suam melius demonstrandam, si mundum conuertat opera
duode

duodecim (a) Piscatorum , non alia vi aut fortitudine pollentium, quàm quâ Iesus illos instructurus est. Et vt clarissimè ob oculos poneret, quales sine ipso simus, & quid possimus cum ipso, cum tota nocte piscando laborassent, esset piscatui tempus illud opportunissimum, nihilominus cepere nihil; at sub auroram, facto vno iactu ex illius imperio, talem piscatum fecere, qualem mox considerasti: An non, vt significaret, impendendas quidam esse vires omnes, omneque robur nostrum in executionem eorum, quæ scimus esse facienda, vires tamen omnes, & robur ab illo nobis suppeditari? venire à gratia, quam confert, vt quæ præscripta sunt, faciamus? procedere ab exemplo quod ille nobis reliquit, vt sciremus, quo sint modo facienda? & ab incitamento, ex intuitu (b) sacrae illius personæ, desumpto, vt illius vestigijs generosè constanterque operando insistamus?

Quamuis hæc præeuntis vestigia & exempla deessent, solaque ratio dictaret, opus esse fortitudine ad exequenda illa, quæ præmeditati sumus, & fieri debere cognouimus; satis vt mihi quidem videtur, esset argumenti

(a) *Elegit Christus discipulos humiliter natos, inhonoratos, illiteratos, vt quid magnum essent, & facerent, ipse in ijs esset & faceret. Aug. 18. de Ciuit. c. 49.*

(b) *Fiducialiter agam & non timebo, quia fortitudo & laus mea Dominus, &c. Is. 12.*

argumenti ad conuincendum te, & excitandum laboris studium; sed quia posses, vel plus æquo fidere viribus tuis, vel ijs eousque diffidere vt ab omni opere desisteres: satius est conijcere oculos in hoc exemplum, ex quo melius agnoscas, comprehendasque verum esse quod dicitur: adhiberi quidem necessariò debere fortitudinem quã contentè efficienterque, quæ agenda sunt, agamus, fatendum tamen esse, fortitudinem illam non existere à nobis, ne quid nimix fiduciæ subrepat, nobisque aliquid arrogemus, sed totam procedere à Christo tamquam esse potentem ac efficacem opem nobis ferendæ, vt dubitare non debeamus, (a) quin assistat imperantibus, modò fideliter fiant intuitu imperij ab illo procedentis, sicut illius iussu S. Petrus rete proiecit, exitu, vt vidimus, felicissimo.

O vtinam æquè mihi feliciter in meis omnibus actionibus cuncta euenirent! Meliora vota anime mi, id optemus potius, nihil in nostris actionibus omnibus spectare, præter voluntatem & imperium Christi Domini, nihil desideremus, quàm, propter eum, istud exequi cum Petro, de cætero totum rei successum illi committamus, quidquid enim statuerit.

(a) Quidni omnia possibilis sunt immittenti super eum, qui omnia potest? quanta fiducia vox omnium possum in eo, qui me confortat. Vide Bernardum serm. 85. in Cant.

tuerit, ad maiorem ipsius gloriam, nostrumque emolumentum fore, certum est.

II. P V N C T V M.

Aduersio ad vitam præteritam, statumque præsentem.

Agnosce ignauiam omnibus tuis actionibus permixtam; originem, vnde proueniat & prauos, quos producit, effectus. Incipe à primo opere, quo surgis è strato, percurrere deinde tua pietatis exercitia, tuum munus, & omnes bene agendi, & iuxta statum tuum operandi, occasiones, & faterere multum abesse ab eo feruore, quem adhibere oporteret, omnia marescere ignauia & languore spiritus, nihil integrè peragi, omnesque defectus tuos & vitia non aliunde, quàm à defectu fortitudinis prouenire.

Porro, si scire cupis vnde hic animi languor oriatur: hinc est, quod naturam non deprehendente sua commoda & emolumenta, quin è contrario difficultatem & molestiam sentiente, animus adeò illam non excitet, ut etiam abripi se sinat, & mens quæ imperitare corpori deberet, corporis imperio obsequatur: Atque ita ab hac inordinatione labefactatur actio, & quid mirum est, perverti actionem, si animus, (a) quem sub Dei gubernaculis

(a) Ex Leon. serm. 4. de Quadr.

maculis constitutum, corporis decet esse re-
ctorem, neglecta dominationis suæ dignita-
te, mancipium se præstet corpori, eiusque di-
ctis obediat?

Effectus, qui à tam mala causa producun-
tur, non possunt non esse mali, perniciosique,
(a) quid enim efficiat animus; cui vis & forti-
tudo deest ad superandas occurrentes diffi-
cultates? Quæ virtus sperari possit absque
fortitudine, cum sua cuique sit difficultas, cui
domandæ fortitudinem adhibere oporteat?
Quod vitium ab ignavia non promanet,
quandoquidem vitium nihil sit aliud, quam
subiectum esse spiritum naturæ corruptæ, &
ab ipsa ignavia spiritus naturæ subijciatur.
ubi meritum tuum, nisi ab actionibus? & quæ
increbuntur actiones tuæ, obitæ per meram
ignaviam, & vitijs potiùs scatentes, quam vir-
tutibus? Et quod maximè deplorandum est
nobilissimæ, dignissimæque totius vitæ actio-
nes, vt Exercitia pietatis, maximè sunt
huic torpori obnoxia; ibi potissimum lan-
guemus, vbi contentionem & feruorem ad-
hibere potissimum oporteret. O Deus! qua-
lis tandem erit vitæ meæ ratio, cum exam-
ina mea, meæ confessiones, & communiones
meæ denique preces, quæ reliquarum me-
rum

(a) Qui mollis & dissolutus est in opere suo, frater ipse
opera sua dissipantis. Prou. 18. Per agrum ho-
minis pigri transiui & ecce totum repleuerant viti-
ca. Ibid. 24.

rum actionum imperfectionem restaurare deberent, ipsæ sint imperfectissimæ, maximeque correctionis, & restorationis indigeant!

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

Responde hisce quæstionibus, & ex responsis tuis forma proposita. Non vis studere salutis tuæ consequendæ, & incumbere perfectioni status tui, iuxta illustrationes & gratias, ad hoc diuinitus tibi collatas? at, quæ consequeris salutem & perfectionem tuam, nisi per virtutes? Quomodo virtutes tuæ erunt perfectæ, nisi fortitudinem adhibes illis perficiendis necessariam? Putasne te aliquid sine diuina gratia posse? credis gratiam facturam omnia, te vires & laborem, quantum illa meretur, non conferente? Plusne à te exigitur, quam possis? & si potes, quod exigitur, non erubescis te nolle? si penes te esset, diuitijs, viribus, scientia, valitudine, & honoribus abundare, aliquidne in facultate tua positum negligeres, quo optata consequeris? cur ergo tam negligens es & remissus in prosequenda perfectione & vitæ sanctimonia, cum penes te, & in facultate tua illud potius, quam cætera, situm sit, neque amplius, quam facultates ferant exigatur?

N 2

Nōne

Nōne experimento probasti, quod quando efficaciter menti occurrit exemplum Christi Iesu, satis tibi sit virium atque animi, ad quiduis audendum agendumque? cur ergo tibi illud non continuo exhibes, vt continuo tibi vires atque animus, ad omnia exequenda sufficient? si nihil arduum est, de Christo cogitanti, ipsane de Christo cogitatio est ardua? timésne, ne quid nimis agas, nimiamque perfectionem assequaris? Responde, & si responsa tua te conuincunt, hanc tui de te victoriam nunc concede vi rationum, vt in ipsis actionibus te ipsum superes vi spiritus, & gratiæ.

O mi Deus, hoc statuo, atque vtinam facere plus possem ad præstandum debitum officium meum! Fili mi, qui, quod potest, negligit, neque fortè tum quidem, cum plus posset plus faceret, satis est ad præstandum officium tuum, vt statuas facere, quidquid poteris.

COMPENDIUM MEDITATIONIS
in decimamseptimam Veritatem.

I. P V N C T V M.

Declaratio Veritatis.

Secunda proprietas, quam sapientiæ assignat Salomon, quamque Christus in suis actioni-

actionibus obseruauit, est fortitudo & efficacitas ad illud exequendum, quod fieri debere dictauerit consideratio. Ea virtus est tam nobis ad rectè agendum pro conditione status nostri, necessaria, quàm vitium illi contrarium, scilicet ignauia, nobis est perniciosum. Ejus exempla desumi possent ex omnibus Christi actionibus, quæ cùm sapientissimè omnes obitæ sint, Fortitudine & Potentiâ non caruerunt: insistemus tamen peculiariter vocationi Apostolorum, quòd inde discamus, non solùm adhiberi vim & Fortitudinem actionibus oportere: verùm etiam vim omnem illam ac fortitudinem à Christo esse mutuandam, vti propositum est in ea, quam meditaturi sumus, veritate.

Considera igitur primò, quomodo Christus solitudine egressus, adeat egenos Piscatores, quomodo illos vocet ad se, quomodo ipsi ei obtemperent, quomodo relictis omnibus illum sequantur.

Secundò, aduerte in hac vocatione vim & potentiam Christi Domini non solùm in prodigioso illo piscatu, quem fecit Petrus, sed etiam in subita mutatione Piscatorum, tam facilè ipsius verbo captorum, quàm eius virtute ipsi pisces ceperant.

Si inquiras, cur voluerit Piscatores, & homines illiteratos sibi adsciscere socios laborum suorum, & sui Euangelij Præcones, reperies ad factum eo studio, vt tanto luculentius,

rius pateret eius fortitudo & vis, si in conuerfione mundi, produceret tam prodigiosos gratiæ effectus, talium hominum opera, quos constabat talibus prodigijs, sine illius virtute, producendis, penitus esse ineptos.

Tertio, agnosce, quòd Christus hac suæ virtutis & potentiae manifestatione, significet, nos quoque reddi quodammodo omnipotentes, si velimus ipsius gratijs nostram conferre operam; quidquid præceperit, possumus, vti ex illius imperio potuit Petrus colligere tantam piscium multitudinem, vti potuere Apostoli nouam inire vitæ rationem, & deinde mundum conuertere vniuersum. Quid esse poterat difficilius, quàm vt opifices illico artem desererent, in qua omnes illorum opes, vitaque continebatur, vel quàm vt illi hominibus persuaderent nouam religionem, quâ crederetur is Deus esse, qui in Crucem fuerat actus? id tamen Christi virtute & potentia perfectum est. At eadem virtus & fortitudo ad agendum perficiendumque quidquid Iesus à nobis exiger, promissa est, sperare igitur debemus non defuturas nobis vires, modò illa fortitudine vtamur; & vt fanè debemus, modò ne desimus consilij, & medijs, quæ ad nostram perfectionem promouendam, ab ipso adhibentur.

Sed quartò, agnoscamus, non aliunde, quàm ab illo, hanc fortitudinem prouenire; nos à nobis ipsis nihil posse, & sicut piscato-

res

res illi, etiam tota nocte laborantes, nihil ceperunt, ex imperio autem & virtute illius concluderunt piscium multitudinem copiosam; Ita tu, quocumque ingenio, quibuscumque dotibus, quacumque virtute, quacumque autoritate præditus sis, quamcumque operam & conatum adhibeas, nihil unquam tuo, vel aliorum commodo, efficies, absque eo, qui disertè asseruit: (a) *sine me nihil potestis facere.* O quanti ponderis est hæc instructio, siue ut nobis ipsis diffidentes, non abijciamus animum; siue ut sperantes, nihil nobis arrogemus; siue ut fortiter agentes, non vanè effermur, quandoquidem tota vis agendi futura sit à Christo

(a) *Luc. 17. v. 10.*

II. P V N C T V M.

Aduersio in vitam præteritam, præsentemque.

Cum ope diuinæ gratiæ possis omnia, quæ à te eadem gratia requirit, si illa hætenus perfectè executus non es, culpa tua est, est defectus fortitudinis, vel potius, defectus eius non adhibiti; est ignavia tua, quæ non vult vim inferre repugnantì naturæ. Atque hic defectus tam perfectioni tuæ perniciosus est, ut absque ea fortitudine & vi, actiones tuæ abeant in vitia & imperfectiones,

citra ullam seriam solidamque virtutem. Eius rei ratio est luculenta, cum enim in virtute comparanda sit difficultas, & ratione huius difficultatis appetitus naturalis repugnet, nisi ope gratiae & animi fortitudine vrgeas cogasque hunc appetitum, ut se submittat rationi, ipse euadet superior, & scis, quando-cumque rationi dominatur appetitus, nihil rectè & cum virtute fieri posse, sed omnia perturbatè & vitiosè. Talis ergo fuit tua vita, nisi stipata fuerit fortitudine: & vita, heu! deploranda, praesertim cum in exercitijs pietatis, vbi maximè te efficacem esse oportebat, ibi minimum habueris animi, plurimum languoris, ignauiaeque. Deste hanc miseriam,

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

EXquire ex teipso, an nolis salutem adipisci, an non velis te pro conditione tua perficere? an sperari aliunde possit perfectio, quàm ab actionibus rectè factis? Denique an non à virtute, & fortitudine ad hoc necessaria actiones rectè fiant perficianturque? subscribes haud dubiè his omnibus, nunquid ita est? sed quid inde consequitur, nisi ut serio animi proposito discernas adhibere fortitudinem illam, sine qua neque perfectio-

nem,

nem, neque salutem consequi potes? quo potentiore argumento exigis gratiam a Iesu; quam quo profiteris, te nihil sine illo possedat nunquid etiam valida est ratio, ad extorquendam à te cooperationem, si dicatur, gratiam nihil operari velle sine te, & te nihil operari posse etiam cum gratia, quin aliquam tibi vim & violentiam inferas? O mi Iesu; nihil mihi arduum videtur, de te tuisque effatis cogitanti. Fili mi, si ita est, vide ne ego & ista vnquam animo tuo excidant.

Ns

DECL

tem, E.
n virtu-
ne huius
pugnet,
geas co-
rtat ra-
uando-
s, nihil
omnia
ua vita,
eu! de-
tius pie-
pporte-
rimum
mife-

adipi-
ne tua
fectio,
enique
neces-
rque?
nquid
vt se-
e for-
ectio-
nem,

DECIMAOCTAVA VERITAS.

Fortius nos agere animi mansuetudine,
quàm fortitudine.

*Ecce puer meus, quem elegi, ponam
spiritum meum super eum, & iu-
dicium gentibus nuntiabit, non
contendet neque clamabit, neque
audiet aliquis in plateis vocem
eius, arundinem quassatam non
confringet, & linum fumigans non
extinguet. &c. Matth. 22. &
H. 42.*

MEDITATIO

in hanc decimam octauam veritatem.

I. PUNCTVM.

Declaratio eiusdem veritatis.

Sapientia disponit omnia suauiter, (a)
Tertia hæc dos est, quam Salomon attri-
buit actionibus sapientiæ, quamque explora-
tum imus in Christo Domino, vt discamus
illum imitari, & adiungere fortitudini man-
suetudi-

(a) Sap. 8.

fuerudinem, vt tantò fortiùs efficaciusque agamus, iuxta effatum veritatis mox propositæ, dicentis: Fortiùs agi animi mansuetudine, quàm ipsa fortitudine.

Propone tibi Christum Dominum cum suis Apostolis inter Iudæos versantem veluti (a) signum, cui contradicitur, id est, tanquam scopum in quem intorqueantur omnia obrectationis tela, quæ inuidia & malitia possunt excogitare. Quamuis enim nonnulli illum admirentur, alij velut ab ignoto incertoque homine linguam abstineant, plerisque tamen coniuratio est, in illum insurgere, obloqui, & omnibus illius dictis fidem abrogare. (b) Ciues sui ardēt in illum inuidiâ: (c) cognati virgent improbè, vt se mundo manifestet, spectabilioremque exhibeat. Apostolorum votum est, vt quàm citissimè se probet Messiam, ipsique primas in illius regno dignitates obtineant. (d) Infima quidem plebs illum sequitur, (e) sed non tam melioris descendæ frugis, quàm videndorum prodigiorum, & opis accipiendæ, gratiâ. Imperiti capere non possunt, qua ratione se dicat Dei Filium; (f) Doctiores, illius sermonibus struunt insidias, eumque deprehendere nituntur. Si se probat à miraculis, exiguntur scripturarum testimonia; si à sacris litteris, disceptatur, (g)

N 6

vnde,

(a) Luc. 2. (b) Luc. 4. (c) Ioan. 7.

(d) Luc. 17. (e) Ioan. 6. (f) Matth. 22.

(g) Ioan. 7.

unde, homo expertus studij, & in sola arte fabri-
 li exercitatus, nouerit scripturas? (a) In illo-
 rum conspectu patrat omnia miraculorum
 genera; pro animi libidine alia exigunt, fidem
 non habituri iam factis, (b) nisi illa ipsa, quæ
 volunt, faciat. Si de sceleribus illos admo-
 net, offenduntur; si ea illis remittat, obmur-
 murant, & gratiam blasphemix loco habent.
 Si pellit Dæmones, iuratumque se illorum
 hostem profiteretur, (c) id, aiunt, fieri potius, ex
 familiari, clandestinoque utrorumque com-
 mercio. (d) Si Samariam ingredi vult, ab in-
 colis velut Iudæorum amicus, (e) excluditur;
 si redit in Iudæam, Iudæi Samaritanum
 pronuntiant. Si de regno, regiaque dignitate
 loquitur, habetur seditionum concitator; si
 de abiectioe & humilitate, non creditur esse
 Messias. (f) Denique promptum benefacien-
 di, vitamque illis conferendi, animum ubique
 testatur, & illi contra toti sunt, ut illi mala
 mortemque inferant.

Non sufficiebant hæc ad exacerbandum
 etiam mitissimum animum, sic apertè oblo-
 qui, & tam ineptè procaciterque omnibus
 ipsius consilijs, dictis factisque repugnare;
 nihilominus constabat Christo animus tam
 tranquillius, pacatusque in omnibus illis ob-
 trectationibus, quasi nulla polleret in eos au-
 thoritate, quibuscum loquebatur, aut careret
 potè-

(a) Matth. 12. (b) Ibid. 15. (c) Luc. 11.
 (d) Ibid. 9. (e) Ioan. 8. & 7. (f) Ioan. 5.

potentiâ , quâ suam tueretur authoritatem. Quòd si videatur aliquando verbis vsus in illos asperioribus, quantillum id est, pro summo suo in illos imperio, pro tot & tantis , illos excipiendi , castigandique illorum perfidiam, causis? vlline vnquam manum admouit, nisi vt beneficium præstaret? (a) vlline damnum vnquam intulit? nõne potius reprehendit discipulos suos , quòd in ingrata quorundam capita è cælo fulmen minarentur? nõne clarè illis significauit , hunc spiritum alienum esse à suo , & se non venisse animas perdere, sed saluare.

Quod adeò verum est , vt posteaquam Euangelista aliquis recensuisset , quam indignè Iesus exceptus fuisset à Iudæis, & quomodo, loco conmotionis & vindictæ ab ijs lumen- dæ, se tacitè subduxisset in desertum : proferrat insignem illam sententiam , desumptam ex Isaiâ, quam huic meditationi præfiximus, vbi verbis Patris æterni dicitur, Filium suum implendum suo spiritu, spiritu nimirum mansuetudinis & mititatis , eoque illum spiritu versaturum inter homines, atque illis sua consilia, & voluntates denuntiaturum: facturum id tantâ modestiâ & temperatione , vt procul futura sit omnis contentio & violentia , vix audiendum, præ submissione , & teneritudine vocis, & tum quidem præcipuè, cum in illum aperta vi insurgetur, & illius optima instituta oppugnabuntur; Fore illius condescensionem

(a) Luc. 9. &

& benignitatem tam mirabilem, ut videatur non ausurus calcare arūdinem semifractā, ne penitus illam diffringeret, neq; lucernam extinguere, (a) ne fumi odore præsentes fatigaret; denique hac illum mansuetudine reportaturum victoriam, leges mundo præscripturum, & conciliaturum sibi omnium mortalium animos, qui capti eius bonitate, spes omnes suas & fiduciam sint illi addicturi.

Hæc de Christo prædixerat olim Propheeta quæ ab illo inter homines versante, fuisse impleta, memorat Evangelicæ historiæ scriptor: ubi observabis, quod tametsi plures aliæ illius virtutes, & actiones prædictæ fuerint, tam nominatim tamen reliqua vaticinia non retulerunt Evangelistæ, quān quæ ad hanc mansuetudinē spectabāt, siue quod illa cæteris virtutibus emineret, siue, quod nostra magis interesset, illam advertere, & pro dignitate æstimare, uti reuera etiam Christus nos ad illius studium peculiariter inuitat his verbis: (b)

Discite à me quia mitis sum & humilis corde & invenietis requiem animabus vestris. Ex hoc igitur Christi exemplo persuasam habere debes veritatem, quod in actionibus tuis iungenda sit fortitudini mansuetudo, & quod per illam

(a) *Persecutores Christi perdita integritate, quassato calamo, & amisso lumine, lino fumanti comparantur: quibus pepercit, quia non venit indicare &c.*
Aug. 10. de Ciuit. 30.

(b) *Matth. II.*

plus sis effecturus, quàm adhibitâ quavis violentiâ.

Quod intelligendum est, & pro conversatione inter homines, & pro priuatum tuarum actionum perfectione, quæ nunquam melius quàm (a) *in suauitate & mansuetudine* absoluuntur, tum enim tibi præsentior es & ad excipiendas cælitus illustrationes, easque intelligendas aptior, vbi è contrario, cum nimia sollicitudine & impatientia peturbamur, perit dimidium animi, (b) attentionis & fortitudinis alia omnia, quàm Deum & diuina cogitamus ruimus in tædia, in scrupulos, in tentationes in illusiones, & omnes actionum nostrarum defectus. Vnde colliges negari fidem huic veritati non posse neque superesse aliud, quàm vt excutias animum circa vitia hac in parte hæctenus commissa, aut circa impedimenta quædam naturæ, huius veritatis exercitio- ni contraria, vt illis occurras. O Deus benignissime, utere, obsecro, hac ipsa benignitate tua, in indicandis mihi meis prauis affectibus, qui spiritui tuo, & huic virtuti, cuius me vis facere participem opponuntur.

II. PYN-

(a) 2. Cor 6. & Eccl. 3.

(b) Non est sensus, vbi est amaritudo. Eccl. 11.

*Aduersio in vitam præteritam,
statumque præsentem.*

A Gnosce, sicut in naturæ tuæ genio quædam residet ignauia, & languor animi qui te quodammodo eneruat, & in agendis negotijs reddit pigrum & oscitantem, qui que excitandus est stimulis Fortitudinis, ita quoque esse quandam acerbitatem, anxietatem & impatientiam, quæ nos reddat nobis ipsis & alijs graues, quod tum appetiùs accidit, cum agendum est cum personis alienæ, à nostra, indolis; aut cum negotijs nostris difficultates, & aduersos conatus experimur; si ad compescendos illos naturæ motus aut opus urgendum sola fortitudine animi & violentiâ utimur nulla adhibita Mansuetudine, periculum est, ne istud quia violentum, non sit diuturnum, & ne peruersa illa inclinatio magis exacerbetur ipsa coactione, ruaturque in morositates, rædia, odia, obrectationes, aliosque graues defectus, quæ deprehendere tuis in actionibus potuisti, aut aduertere in alijs, (a) qui merito ab illa

(a) *Omnis amaritudo & ira & indignatio, & clamor, & blasphemia tollatur à vobis. Estote autem inuicem benigni, misericordes donantes inuicem, sicut Deus in Christo donauit vobis. Ephes. 4. Vbi zelus & contentio, ibi inconstantia, & omne opus prauum. Iac. 3.*

illa morum tuorum acerbitate offendi poterunt.

Detestaberis nunc omnia ista vitia, & potissimum obseruabis, qui prauis effectibus hinc consecuti sint, quæ adhibueris remedia, quis fuerit eorum successus, quomodo nunc affectus sis vt futuris prouideas. O Deus integrum mihi foret modò in me excandescere, quàm id facerem meritò, qui toties immeritò & sine causa in alios excandui, fuique acerbior!

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

Cum ergo remedium adhibendum huic peruersæ inclinationi & hinc emananti acerbitati, sit hæc animi Mansuetudo, de qua meditamur: Obserua hanc oriri posse ex tribus Principijs, quorum primum est naturale, alterum supernaturale, & tertium ex utroque componitur, quatenus cum diuina gratia discitur, & acquiritur hæc Mansuetudo per considerationes, quæ illius amorem in nobis accendunt, per exercitationem tantoperè nobis commendatam, & per applicationem animi ad vitia contraria, quæ vel in alijs vel nobis ipsis aduertimus.

Ad hoc tertium genus Mansuetudinis obti-

obtinendæ, formare debemus proposita nostra eoque nos triplici hac consideratione, sæpius vsurpanda, stimulare.

Prima, quòd ex rebus occurrentibus, quædam sint in potestate nostra, quædam verò penitus extra illam sita: si hæ posteriores occurrunt, dementia est, eorum causâ turbari seq; affligere, cum istis remedium sit nullum; si aliquid industria nostra potest & facultas, suaviter illam adhibeamus, nam acerbitas potius impedimento est, quàm profit: Mansuetudo autem instar olei est & vnctionis spiritus sancti, quâ suaviter fluit negotium animo interim pacato tranquilloque quodcum diuina gratia bonorum omnium summum merito censetur.

Secunda est, vt, quia plerumque culpam conijcimus, in prauam aliorum indolem, aut aduersos casus, qui stomachum nobis cient, cognoscamus totum malum in nobis reside-re, verissimamq; esse D. Chrysofomi assertionem, Quòd nemo læditur, nisi à seipso: & quòd si vera mansuetudine animi præditi essemus, nihil nos irritaret. Res enim tales sunt, quales apprehenduntur, duplicem ansam habent; si te concitant, inde est, quod malè illas apprehendis, aliter apprehende, & cede pauxillum, iam etiam, licet molestæ sint, voluptate te afficient. An non voluptas cordi tranquillitatis studioso, non deijci casibus aduersis, eodem situ constare, pro-

cul

cul & extra habere tumultus & perturbationum causas, idque ab animo obtinere, quod haberi à rebus extra se positis nō potest.

Tertia consideratio pro illis est, qui bono ferri zelo videntur, & aduersus vitia, & abusus diuinæ gloriæ studio excandescunt; sed disce si ex illis es, (a) *xelum* hunc esse *amarum*: vehementerque prohibitum, neque vnquam Deum dignius honorari, quàm suauitatum nostrarum subiectione, pacata applicatione remediorum in nostra facultate sitorum, & agnitione diuinæ prouidentiae ista nobis molesta permittentis, ob fines ignotos, quam interim adorare, cuique acquiescere tranquillissimo, religiosissimoque quo fieri potest modo, oportet. Verum quidem est, vnā excandescendi causam esse, peccatum, cū illud meritò abominemur, sed tamen, si nihil aliud in illo spectamus, quàm remedium, illud efficacius maioreque cum fructu applicabit mansuetudo, & (a) *lenitas spiritus*, quàm ira & acerbitas; porrò si in hoc grauissimo malo retinenda mansuetudo est, quanto maiori iure conseruabitur in aliis malis minoribus, quæ mala non sunt, nisi quòd talia à nobis apprehen-

(a) *Iac. 3.*

(b) *Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans teipsum ne & ita tenteris.*
Gal. 6.

dantur, desitque mansuetudo, quæ inde bona posset effingere.

O Deus, qui de malis nostris bona efficis, ne patere, obsecro, ut è bonis tuis mala efficiamus: ipsa nature nostre acerbitas est, quæ cuncta perperam accipit, & mansuetudo, quæ in bonum vertit omnia.

COMPENDIVM MEDITATIONIS
in decimam octauam veritatem.

I. PUNCTVM.

Declaratio veritatis.

Sapientia adiicit suis actionibus, pro tertiate, mansuetudinem & tranquillitatem, vbi nos impatientiam, & acerbitate nostras dehonestamus: & hæc mansuetudo sapientiae, tam potens est & efficax, ut decimæ octauæ veritatis effatum sit: Mansuetudine fortius agi, quàm ipsa Fortitudine.

Eius exemplum admirandum vide in conuersatione sapientiae incarnatae, Christi seruatoris, cuius tanta fuit benignitas & mansuetudo inter obrectationes illorum omnium quibuscum versabatur, quosque alloquebatur, ut quidam Evangelista in hanc rem adducat locum Isaïæ, consideratione dignissimum, vbi verbis æterni Patris dicitur, Iesum tam fore mitem, in spiritu, in verbis, in actionibus,

bus, in incessu, & in omni conuictu suo, vt loquens vix esset audiendus, vix ausurus esset, arundinem pede conculcare, tam fore in sermone submissum, tam moderatum in incessu: ampliusque aliquando effecturum, in comparando subigendoque sibi vniuerso, sua illa suauitate, quam vi quauis alia, quam aliquis adhibuisset.

Plurima loca alia in Prophetis legebantur, ad Iesu Christi miracula, sermones, actiones, virtutesque attinentia: sed nullus est, quem tam peculiariter fuisseque retulerint Euangelistæ, vti hunc, seu quod hæc Christi mansuetudo reliquis illius virtutibus clariùs emicaret, spectatis maximè contradictionibus, quæ vniuersim ab omni hominum genere in illum inorquebantur; seu, quòd nostra interesset, hanc potissimum virtutem obseruare, quam cupit nos peculiariter à se discere, dum ait, *Discite à me quia mitis sum & humilis corde.*

Et ne tibi veniat in mentem ab hac Mansuetudine debilitari posse neruum fortitudinis, hoc aded verum non est, vt contra sit certissimum, nunquam fortiolem fore Fortitudinem, quam cum illam temperauerit sociæ mansuetudo, seu vt conuersatio tua euadat gratior, fructuosiorque, seu vt actiones tuæ reddantur perfectiores. Fortitudo sine lenitate degnerat in impatientias animi admodum molestas, in violētias intolerabiles, in nauseas, fastidia,

fastidia, aliaq; innumera incommoda, quibus cum gratia medetur efficaciter mansuetudo, mentem seruando, rei quæ præ manibus est, intentam, absque vlla anxietate & perturbatione; quo in statu potentior est gratiæ vis, Domino ibi existente, non vbi commotio, à sollicitudinibus: aut ignis, ab iracundia: (a) sed vbi sibilus auræ tenuis, ab animi tranquillitate. Vnde etiam fit vt homines pacati, mites, & blandi, Deo hominibusque sint in amore, & quidquid ex æquo postulant, assequantur. Benignissime Deus, qui nolit hoc bonum tam honestum, tam iucundum, tam vtile, cui omnes afficiuntur? attamen pauci omninò sunt, qui illud possident.

(a) 3. Reg. 12.

II. PUNCTVM.

Aduersio in vitam præteritam, præsentemque.

ADuertes in naturæ tuæ genio, sicut quædam est ignauia quæ difficultates declinat, ita, cum illas subire cogaris, esse quandam impatientiam quæ te tibi, alijsque reddit difficilem, quæque tali acerbitate inficit omnes actiones tuas, vt sæpe præstaret illas omitti, quã obiri tam acerbè, insulseque. Paret equidem, id esse ab indole tua, sed sic à culpa te non excusas, Si dicis, te offendi indole alio.

aliorum indeque excandescere, scias te, si mitis esses, non offensum iri indole aliorum, sed illam toleraturum, sine vlla tædij aut indignationis significatione, quin tolerares te ipsum, frænando tædium istud, quod solius mansuetudinis defectu amarum est.

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

Aliqui naturâ suaves sunt & pacati, alij peculiari Dei beneficio & fauore istud consequuntur; si utroque cares, ne desponde animo, sed adhibe considerationes & preces, ut illud obtineas, ac exequi decernas, quod natura aut peculiaris gratia hæcenus negauerè.

Considera primò, cum omnis ista impatientia oriatur à difficultatibus aut esse remedium aliquod, aut nullum: si nullum, cur affligeris! si aliquod, cur istud suaviter non adhibes, cum impatientia malum exasperet, augeatque difficultatem, tatum abest, ut leniat.

Secundò, Quia culpam conijcis in alios, qui opinione tua, te lædunt, ac inconsultè irritant; scito à te malum provenire; neminem lædi, nisi à seipso; ineptiam esse iuxta ac demeritiam, inutili labore se fatigare; alijs risum motura, quæ tibi bilem; imò aliàs ne te quidem eorum sensu tangendum, qui tum
cum

cūm tangeris, penes te esse, vt commodum inde referas, oblecterisq̄ue potius, quā̄m vt ægrescas animo.

Denique, quia tum videtur esse iusta ex-
candescendi materies, cūm Deus aliquo scelerē offenditur, disce non rectē curari malum, alio malo; disce Deum magis placari, & efficacius curari peccatum mansuetudine & lenitate spiritus, quā̄m acerbitate; Mansuetudine prohiberi iracundiam, non tolli efficacitatem; Illam bonum esse ita mali experire, vt etiam mala conuertat in bonum, vbi è contrario acerbitas ex bono malum efficit. An non ista satis, vt obfirmes animum constanti proposito?

CONSIDERATIO

in hunc Sextum diem.

*De studio, aut occupatione ordinaria,
& de Remissionibus quæ à prandio, aliasq̄ue capi possunt.*

1. **P**eracta consueta oratione, Propone tibi statam tuam occupationem cui incumbis, siue ea manu, siue ingenio perficiatur, aut quodcumque munus quod tibi, pro conditione tua, obeundum est: vide an non alterutro horum vitiorum pecces, vel incumbendo illi nimio affectu, & ex mero impetu

petu naturæ, vel nimis ignauiter, & perfun-
ctoriè, non attendens, Deo præstari hac oc-
cupatione obsequium.

2. Si plura occurrant facienda, vt plures li-
bri legendi, plures scribendæ litteræ, plures,
quos alloquaris; non in id præceps ruis, quod
naturæ magis arridet, an auscultas rationi,
quæ tibi discernat, quid hoc tempore sit vr-
gentius, apriusque.

3. Magisue fidis diuino subsidio ad opus be-
ne peragendum, quàm ingenio & industriæ
tuæ?

4. An non, nimium tibi placent, aut displi-
cent ea omnia, quæ agis?

5. Nunquid potiorem habes rationem Iu-
diciij mundani, aut emolumentum, quod inde
potes colligere, quàm fructus solidi & sinceri
ex opere tuo ad Dei gloriam emersuri, aut
meræ adimpletionis diuinæ voluntatis, quæ
te voluit detineri hac occupatione, propter
fines sibi perspectos, cæterorum cura illi re-
licta?

6. Habésne tua studia & occupationes aptè
in sua tempora distributas, vt in matutinas
horas, compositionem & studium magis
serium, & quod speculando perficitur, & in
horas alias lectionem librorum, excolendo
statui tuo, conuenientium?

7. Æquè duc religioni, si te occupas rebus à
te alienis, atque si eas negligeres, quibus tibi,
pro conditione tua, vacandum est. Inquire.

O

8. Cu-

8. Curasne moderationem inter duo hæc extrema, nimium & parum, siue ad conseruandam tuam valetudinem, siue intuitu virtutis, & libertatis interioris, quæ dominari semper debet, & tueri mentis tuæ tranquillitatem, remota omni impatientia, & anxietate aliter captum opus absoluendi, quàm quo modo conuenienter absolui potest?

9. Inter operandum, non eleuas subinde mentem ad Deum? saltem ad finem operis, vt de illo gratias referas, vt illi consecres, vt quæ fauere vltra dignetur, exores?

10. Quomodo transigitur prandium, tum ratione qualitatis & quantitatis ciborum, tum ratione temporis & modi, quo te geris, aut aliorum, quæ hanc actionem, quæ tota nisi attenditur, brutalis est, circumstant?

11. Lege in bello exercitiorum, regulas quasdam hanc in rem præscriptas, & vide ne corpus hic asperius habeas, quàm ferat vsus, prudentia, & consilium.

12. Si ad te non attinet perspectas habere rationes rei familiaris, nullum de cibo aut potu fac verbum, neque vt extollas, neque vt queraris; sed velut ad ista non attenderes, id temper restare, te viuere contentum.

13. Didicistne hanc præclaram Apostoli lectionem, quo gerere te modo debeas, (a) dum abundas, & dum penuriam pateris?

14. Si pecuniam tractas, habesne manus

(a) Philip. 14.

innocentes? estne cor liberum ab hoc mam-
mona iniquitatis? non nimios sumptus pro-
fundis in vestes, in lusum, in supellectilem,
aliasve res? aut è contrario, non nimis in pau-
peres & rei domesticæ necessaria, es parcus?
hac in parte tibi non fidas, sed aliorum po-
tius opinionem inquire.

15. Quibus modis à refectione, aut per
diem, remittis animum? qua modestiâ es? quâ
linguæ custodia? apprehendisne quàm procli-
uis hic sit lapsus? non experiris damna, lin-
guæ vitio illata conscientiæ tuæ? non discis
malo tuo sapere? Quoties te pœnituit nimij
fermonis? sed deinde, tene emendasti? vrge te
ipsum hac in materia, velut te gravissimi pon-
deris.

16. Qualiscumque lusus, nisi infrequens sit,
& brevis, non admodum congruit studio
perfectionis.

17. Ne tristeris vnquam vitiosâ illâ mundi
tristitiâ, quæ non aliunde prouenit, quàm ab
immoderatione, & ægritudine animi, aut ha-
bentis, quod nollet, aut, quod vellet non ha-
bentis: sed ne in nimiam etiam effundaris læ-
titiâ, quæ erumpat in cachinnos, in cauilla-
tiones & morum licentiam, quæ pestes sunt
deuotionis.

18. Admitte visitationes aliorum, omnî,
quâ potes, vrbanitate, & redde in vicem illas
pro ratione debiti tui officij, sed sublimiori
semper ex causa, vt ad fouendam mutuam

amicitiam, ad explendum officium, ad opem egenti animæ ferendam, aut alios bonos ob fines potius, quàm ex aulica quadam comitate, aut humano affectu: & in his officiosis congressionibus vide potius, vt breuior sis, quàm æquò prolixior.

19. Scito veram virtutem non oblectari nimis illis affectatæ urbanitatis officijs, sed satis illi esse, si sit urbana, ingenua, comis, familiaris, aliorum ingenio obsecundans, cordata quæ nullum lædat, neque facile lædatur, & quæ fiat omnia omnibus, vt omnes Christo lucrifaciat.

20. Nota præcipuos defectus, quos hac in re commifisti, vt postules eorum veniam, lumen, & facultatem corrigendi.

LECTIO.

Ex sacris litteris. Cap. 8. & 9. libri Sapientiæ.

Ex libello Exercitiorum. Regulas ad motus animæ discernendos.

Ex Thoma de Kempis. Cap. 37. 38. & 39. libri 3.

SEPTI.